Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016 Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

607

Vragen van het lid **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat meer dan 10.000 vluchtelingen vast komen te zitten in Servië en een tekort aan humanitaire hulp ontstaat in landen op de «Balkanroute»* (ingezonden 20 oktober 2015).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) mede namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (ontvangen 16 november 2015).

Vraag 1
Kent u het bericht «Meer dan 10.000 vluchtelingen in Servië, zonder eten» (NOS, 19 oktober 2015) en «Tekort aan hulp in Balkan dreigt door domino-effect grensrestricties» (Volkskrant, 19 oktober 2015), naar aanleiding van het sluiten van de grens met Servië door Hongarije?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Erkent u dat landen als Griekenland, Macedonië en Servië in grote problemen komen om de humanitaire voorzieningen voor vluchtelingen op peil te houden, door het sluiten van de grens door Hongarije en het beperken van de instroom tot 2.500 vluchtelingen per dag door Slovenië? Wat is uw reactie op de waarschuwing van VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR dat de hulpverlening tekort zal schieten nu de vluchtelingenstroom ineens wordt gestopt en dat er grote zorgen zijn over de humanitaire situatie, onder meer door de invallende winter?

Antwoord 2
De toestroom van migranten via de «Westelijke Balkanroute» vraagt extra inspanningen van deze landen. De afgelopen maanden is gebleken dat eenzijdige acties van landen langs deze route onvermijdelijke gevolgen hebben voor de overige landen langs deze route. De landen langs de Westelijke Balkanroute zijn op 25 oktober jl. samengekomen in Brussel en hebben afspraken gemaakt om de migratiestroom gezamenlijk aan te pakken. Algemene uitgangspunten zijn dat humanitaire tragedies voorkomen moeten worden, stromen in goede banen moeten worden geleid inclusief opvang, registratie en bescherming in landen langs deze route, en snelle terugkeer

ah-tk-20152016-607
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

moet worden gerealiseerd van migranten die geen internationale bescherming behoeven naar hun landen van oorsprong.
Daarnaast werkt Griekenland samen met Europese Commissie, de Europese Agentschappen en de lidstaten, aan het inrichten van centra waar migranten die de EU binnenkomen, worden geregistreerd (hotspots). Zoals de Europese Commissie meermaals heeft beklemtoond, betekent dit ook dat er voldoende opvangplekken in Griekenland aanwezig moeten zijn. Daarom wordt door Griekenland ingezet op het creëren van 50.000 opvangplekken in Griekenland tegen het einde van dit jaar.
UNHCR ondersteunt verschillende Europese landen bij de registratie en opvang van vluchtelingen en heeft in zijn «Special Mediterranean Initiative»(SMI) begroot dat daarvoor in de tweede helft van 2.015 USD 29,9 miljoen nodig is. Op dit moment is van dat appeal 24% gedekt (UNHCR 15 oktober 2015).

Vraag 3 en 4
Welke actie onderneemt u en welke actie onderneemt de Europese Unie op korte termijn voor landen als Macedonië en Servië? Hoeveel geld heeft de EU beschikbaar gesteld voor humanitaire hulp in «doorreislanden» op de Balkanroute?[1] Is dit voldoende om het gebrek aan voedsel, kleding, dekens en onderdak op korte termijn en voor de komende winter op te lossen? Bent u van mening dat de huidige vluchtelingenproblematiek vraagt om nauwere samenwerking met, en ondersteuning van, onder meer Macedonië en Servië? In hoeverre worden deze landen nu al betrokken bij de gemeenschappelijke Europese aanpak?

Antwoord 3 en 4
We kunnen deze crisis alleen gezamenlijk oplossen. De lasten moeten daarbij eerlijk verdeeld worden. Solidariteit is tweerichtingsverkeer. Macedonië en Servië worden samen met alle landen op de «Westelijke Balkan-route» zeer nauw betrokken bij het zoeken naar een oplossing. Op 8 oktober was er in Luxemburg een speciale bijeenkomst van JBZ- en RBZ-ministers over deze problematiek. Daarnaast hebben elf Europese regeringsleiders en staatshoofden op uitnodiging van de voorzitter van de Europese Commissie, Jean Claude Juncker, op zondag 25 oktober de vluchtelingensituatie op de Westelijke Balkan besproken. Vanwege het aanstaand voorzitterschap van de EU was Staatssecretaris Dijkhoff namens Nederland aanwezig als waarnemer. Tijdens deze bijeenkomst zijn concrete operationele afspraken gemaakt over de huidige vluchtelingenstromen en bijbehorende problematiek langs de Westelijke Balkanroute. In een Verklaring zijn afspraken neergelegd over structurele informatie-uitwisseling en effectieve samenwerking, beperking van secundaire bewegingen, ondersteuning van vluchtelingen en het bieden van (nood)opvang, gezamenlijke regulatie van migratiestromen, grensbeheer, aanpak van mensensmokkel en informatievoorziening aan vluchtelingen en migranten.
De Commissie heeft de afgelopen maanden ook additionele middelen ter beschikking gesteld aan deze landen om migranten te kunnen opvangen en begeleiden. Zo is er begin oktober EUR 7 mln. toegezegd voor humanitaire hulp in Macedonië en Servië. Die steun zal door humanitaire organisaties worden ingezet om in de eerste levensbehoeften van vluchtelingen te voorzien. Deze EUR 7 mln. komt bovenop een eerdere EU-bijdrage van EUR 1,74 mln. aan de nationale Rode Kruis-verenigingen in Macedonië en Servië. Zoals genoemd in het antwoord op vraag 2 schieten de huidige bijdragen aan UNHCR's activiteiten in Europa tekort om de vluchtelingen van adequate opvang te voorzien. Nederland heeft dit jaar – naast de ongeoormerkte bijdrage aan UNHCR van EUR 33 miljoen- EUR 500.000 bijgedragen aan het «Special Mediterranean Initiative» en roept andere landen op ook een bijdrage te leveren. Zeker met het oog op de aankomende winter is dit een bron van grote zorg. Daarom is in de verklaring van de bijeenkomst van 25 oktober jl. ook afgesproken dat er 50.000 extra opvangplekken worden gecreëerd in Griekenland en nog eens 50.000 opvangplekken in de overige landen langs de route.

[1] http://www.ad.nl/ad/nl/36281/Vluchtelingenstroom-West-Europa/article/detail/4159315/2015/10/08/Landen-rond-Syrie-beloven-betere-opvang.dhtml

Vraag 5
Welke concrete actie wordt vanuit de EU ondernomen richting lidstaten als Hongarije en Slovenië, nu zij treinen met vluchtelingen tegenhouden en vluchtelingen in Macedonië en Servië in grote problemen brengen? Bent u bereid om bij de EU aan te dringen op het ondersteunen van Slovenië om de doorstroom van vluchtelingen mogelijk te maken en opstoppingen te voorkomen?

Antwoord 5
Alle landen langs de Balkanroute bevinden zich in een moeilijke situatie. Daarom is een gezamenlijke aanpak van de migratiecrisis absoluut noodzakelijk. Nederland zet zich op diplomatiek niveau in om andere Europese lidstaten te bewegen hun verantwoordelijkheden in de migratiecrisis te nemen. Daarom wordt in EU-verband gewerkt aan gezamenlijke oplossingen en concrete actieplannen, onder andere in bijeenkomsten als op 8 en 25 oktober. Nederland zal zich sterk inzetten op de daadwerkelijke uitvoering van de gemaakte afspraken door alle betrokkenen. Daarnaast heeft Nederland 100 veldbedden en 10 lichttorens ter beschikking gesteld aan Slovenië, naar aanleiding van een oproep van Slovenië voor meer materialen om de opvang van de vele vluchtelingen beter te kunnen organiseren.

Vraag 6
Welke rol spelen de zogenaamde «hotspots» in dit geheel? Is er überhaupt al sprake van een gemeenschappelijke Europese aanpak, al dan niet via de hotspots, om dit humanitaire probleem aan te pakken? Erkent u dat deze gemeenschappelijke aanpak op dit moment ernstig tekort schiet? Deelt u de conclusie dat de huidige vluchtelingencrisis vraagt om het instellen van Europese processing centers waarbij vluchtelingen en andere migranten aan de buitengrenzen worden opgevangen en worden verdeeld over de lidstaten, waarbij economische migranten versneld worden teruggestuurd?

Antwoord 6
In de Europese Migratieagenda van 13 mei jl. heeft de Europese Commissie een gemeenschappelijke Europese aanpak beschreven voor het beheersbaar houden van de migratiestromen. In deze mededeling benadert de Europese Commissie het migratievraagstuk in de volle breedte, zowel vanuit de interne als de externe dimensie en de samenhang daartussen. De blauwdruk voor een gemeenschappelijke Europese aanpak ligt er. Het is nu zaak om de maatregelen uit de Europese Migratieagenda gezamenlijk verder uit te voeren. Zo is de inrichting van goed functionerende «hotspots» belangrijk om uitvoering te kunnen geven aan de gemaakte afspraken over de tijdelijke herplaatsing van asielzoekers uit Italië en Griekenland, één van de maatregelen uit de Europese Migratieagenda. Migranten die de Europese Unie binnenkomen, moeten in de «hotspots» snel worden geïdentificeerd, inclusief de afname van vingerafdrukken. In die «hotspots» kan dan ook worden vastgesteld of een migrant in aanmerking komt voor herplaatsing of dat terugkeer naar het land van herkomst aan de orde is. Dit sluit aan bij de suggestie in uw laatste vraag. Zoals in de Kamerbrief van 8 september jl. is omschreven ziet Nederland deze tijdelijke herplaatsing slechts als een tussenfase. Structurele oplossingen zijn nodig. Daarom pleit Nederland steeds voor een billijke verdeling van álle asielaanvragen die worden ingediend in de EU volgens een bindende bijdrage per lidstaat, bepaald door een geschikte verdeelsleutel, rekening houdend met de absorptiecapaciteit van een land.